

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 576/2020-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. decembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou URBÁNI & Partners s. r. o., Skuteckého 17, Banská Bystrica, v mene ktorej koná advokát JUDr. Rastislav Urbáni, PhD., LL.M., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd jednoznačne neidentifikovaným „postupom prokurátora“ a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tost 29/2020 z 27. júla 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. septembra 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) jednoznačne neidentifikovaným „postupom prokurátora“ a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Tost 29/2020 z 27. júla 2020.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je väzobne trestne stíhaný pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a), c) a d), ods. 2 písm. c), ods. 4 písm. b) a c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona a § 141 písm. a) Trestného zákona.

Dňa 6. mája 2020 sťažovateľ podal na Úrade špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „úrad špeciálnej prokuratúry“) žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu.

Dňa 30. júna 2020 prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry podal Špecializovanému trestnému súdu (ďalej len „špecializovaný súd“) návrh na predĺženie lehoty väzby sťažovateľa a ostatných spoluobvinených o päť mesiacov, t. j. do 3. januára 2021, pričom ani v tomto návrhu a ani skôr sa nevysporiadal so sťažovateľovou žiadosťou o prepustenie z väzby na slobodu.

3. Špecializovaný súd uznesením sp. zn. 3 Tp 11/2019 z 10. júla 2020 výrokom I rozhodol, že u ostatných obvinených predlžuje lehotu väzby do 3. januára 2021, a výrokom II rozhodol, že sťažovateľa prepúšťa z väzby na slobodu z dôvodu, že sťažovateľ podal 6. mája 2020 žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, pričom prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry tejto žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu nevyhovел a k tejto

žiadosti sa vyjadril až 10. júla 2020 po tom, ako mu táto bola doručená obhajcom sťažovateľa na výsluchu obvineného. Vzhľadom na uvedené špecializovaný súd konštatoval, že o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu nebolo prokurátorom úradu špeciálnej prokuratúry rozhodnuté 64 dní. S poukazom na túto skutočnosť bolo podľa špecializovaného súdu ďalšie trvanie väzby sťažovateľa neudržateľné z dôvodu nedodržania postupu podľa § 79 ods. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), a preto špecializovaný súd rozhodol o prepustení sťažovateľa z väzby na slobodu a ďalej sa už nezaoberal návrhom prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry na predĺženie lehoty trvania väzby podľa § 76 ods. 3 Trestného poriadku vo vzťahu k sťažovateľovi.

4. Proti tomuto uzneseniu špecializovaného súdu podal ihneď po jeho vyhlásení sťažnosť prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry vo vzťahu k výroku II týkajúcemu sa prepustenia sťažovateľa z väzby na slobodu, o ktorej rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením sp. zn. 2 Tost 29/2020 z 27. júla 2020 tak, že podľa § 194 ods. 1 písm. a), ods. 2 Trestného poriadku uznesenie špecializovaného súdu sp. zn. 3 Tp 11/2019 z 10. júla 2020 vo výroku II zrušil, podľa § 76 ods. 3 Trestného poriadku za existencie dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a), c) Trestného poriadku lehotu trvania väzby sťažovateľa predĺžil do 3. januára 2021, podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zamietol, podľa § 80 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného poriadku písomný sľub sťažovateľa neprijal, podľa § 80 ods. 1 písm. c), ods. 2 Trestného poriadku väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil.

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstatnom namieta, že v zmysle judikatúry ústavného súdu požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu nezodpovedá v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru lehota počítaná na mesiace, ale na týždne, pričom od podania sťažovateľovej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu prokurátorovi úradu špeciálnej prokuratúry do jej predloženia špecializovanému súdu uplynulo 64 kalendárnych dní, a preto sa sťažovateľ nestotožňuje s napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu, ktorým bol zrušený výrok II predmetného

uznesenia špecializovaného súdu a ktorým špecializovaný súd rozhodol o prepustení sťažovateľa z väzby na slobodu. Sťažovateľ považuje svoju väzbu za nezákonnú, keďže vzhľadom na už uvedené v jeho prípade nie je splnená podmienka väzby spočívajúca v požiadavke, aby orgány činné v trestnom konaní alebo konajúci súd vo veci samej postupovali s osobitnou starostlivosťou a urýchlením.

Sťažovateľ taktiež namieta, že došlo k porušeniu zásady dvojinstančnosti konania, požiadavky kontradiktórnosti konania, práva na spravodlivý proces, ako aj jeho práva na obhajobu, a to tým, že špecializovaný súd rozhodol o jeho prepustení z väzby na slobodu a až následne najvyšší súd rozhodol o predĺžení jeho väzby a o súvisiacich výrokoch, pričom proti predmetnému (druhostupňovému) rozhodnutiu najvyššieho súdu už sťažovateľ nemohol podať sťažnosť.

6. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd „*v súvislosti s porušením základných práv mojej osoby uvedených v čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 3 a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom prokurátora, ktorý moju žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu zo dňa 04.05.2020 so svojím stanoviskom a s návrhom na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie nepredložil bez meškania, a zároveň uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27.07.2020, sp. zn. 2 Tost 29/2020, ktorý moju žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu zamietol, nálezom vyslovil, že boli porušené moje práva podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 3 a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, keďže prokurátor podal dňa 30.06.2020 návrh na predĺženie lehoty mojej väzby o ďalších 5 mesiacov, t. j. do 03.01.2021, pričom prokurátor sa vo svojom návrhu nijakým spôsobom nevysporiadal s mojou žiadosťou o prepustenie z väzby na slobodu zo dňa 04.05.2020, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. Prokurátor sa k mojej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu vyjadril až faxom, doručeným sudcovi pre prípravné konanie dňa 10.07.2020, čo znamená, že od podania mojej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu prokurátorovi do jej predloženia sudcovi pre prípravné konanie prokurátorom uplynulo 64 kalendárnych dní... Zároveň žiadam Ústavný súd Slovenskej republiky, aby uznesenie Najvyššieho súdu*

Slovenskej republiky, sp. zn. 2 Tost 29/2020 zo dňa 27.07.2020 zrušil a prikázal, aby bol sťažovateľ bezodkladne prepustený na slobodu.

Porušovateľ práva je zároveň povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania. “.

II.

Relevantná právna úprava

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

12. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľom označené referenčné právne normy

13.1 Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy sa osobná sloboda zaručuje.

13.2 Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

13.3 Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

14.1 Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

14.2 Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na začatie konania, v ktorom súd urýchlene rozhodne o zákonnosti pozbavenia jeho slobody a nariadi prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

15. Ústavný súd konštatuje, že podanie sťažovateľa je možné kvalifikovať ako ústavnú sťažnosť v zmysle čl. 127 ústavy v spojení s § 42 ods. 2 písm. f), § 122 a nasl. zákona o ústavnom súde.

16. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, resp. práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru jednoznačne neidentifikovaným „*postupom prokurátora*“ a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 29/2020 z 27. júla 2020, pričom podľa názoru sťažovateľa k porušeniu ním označených práv malo dôjsť tým, že

a) najvyšší súd napadnutým uznesením zrušil výrok II predmetného uznesenia špecializovaného súdu, ktorým špecializovaný súd rozhodol o prepustení sťažovateľa z väzby na slobodu z dôvodu, že od podania sťažovateľovej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu prokurátorovi úradu špeciálnej prokuratúry do jej predloženia špecializovanému súdu uplynulo 64 kalendárnych dní,

b) špecializovaný súd rozhodol o jeho prepustení z väzby na slobodu a až následne najvyšší súd rozhodol o predĺžení jeho väzby a súvisiacich výrokoch, pričom proti predmetnému (druhostupňovému) rozhodnutiu najvyššieho súdu už sťažovateľ nemohol podať sťažnosť.

17. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

18. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľa obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

19. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľom formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľa je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to v časti z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí [§ 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde] a v časti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

III.1 K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa jednoznačne neidentifikovaným „postupom prokurátora“

20. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto časti ústavnej sťažnosti poukazuje na skutočnosť, že

na jednej strane sťažovateľ v záhlaví svojej ústavnej sťažnosti (s. 1 ústavnej sťažnosti) ako porušovateľa svojich označených základných práv a slobôd identifikoval len najvyšší súd, keď uviedol: „*Porušovateľ základného práva: Najvyšší súd Slovenskej republiky*“ Taktiež aj sťažovateľova argumentácia obsiahnutá v odôvodnení sťažovateľovej ústavnej sťažnosti smeruje proti napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu, avšak

na druhej strane v petite ústavnej sťažnosti sťažovateľ okrem iného navrhuje, aby ústavný súd „... v súvislosti s porušením základných práv mojej osoby uvedených v čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 3 a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom prokurátora, ktorý moju žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu zo dňa 04.05.2020 so svojím stanoviskom a s návrhom na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie nepredložil bez meškania, a zároveň uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27.07.2020, sp. zn. 2 Tost 29/2020, ktorý moju žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu zamietol, nálezom vyslovil, že boli porušené moje práva podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 3 a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd...“.

21. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd v prvom rade konštatuje, že označenie subjektu, ktorý podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody [požiadavka plynúca z § 123 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde], zjavne nezodpovedá navrhovanému petitu ústavnej sťažnosti a nekorešponduje s ním.

22. Ústavný súd vo vzťahu k samotnému petitu ústavnej sťažnosti sťažovateľa v časti namietajúcej „*postup prokurátora*“ konštatuje, že môže prijať na ďalšie konanie len taký návrh na začatie konania, ktorý obsahuje všetky náležitosti ustanovené zákonom o ústavnom súde.

23. Z hľadiska predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti je podstatný najmä § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak.

24. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha, čím zároveň vymedzí predmet a rozsah konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Ústavný súd výslovne zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 644/2014). Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania.

25. Inak povedané, zákonnou náležitosťou kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom je (okrem iných náležitostí) aj formulácia návrhu rozhodnutia (petit), ktorá musí byť vymedzená presne, určito a zrozumiteľne, teda takým spôsobom, aby mohla byť prevzatá do výroku rozhodnutia ústavného súdu.

26. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa v predloženom znení nemožno v časti namietajúcej „*postup prokurátora*“ považovať za kvalifikovanú ústavnú sťažnosť, o ktorej by ústavný súd mohol konať a rozhodnúť. Jej nedostatok sa vzťahuje na sťažovateľom formulovaný návrh na rozhodnutie (petit), ktorý sa jednak nezohoduje so subjektom, ktorý sťažovateľ

označil za porušovateľa svojich práv, a zároveň ani nezodpovedá zákonným požiadavkám, keďže v ňom nie je jednoznačne identifikovaný prokurátor (t. j. že ide o prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry), ale predovšetkým v ňom nie je jednoznačne (t. j. spisovou značkou) identifikovaný sťažovateľom namietaný postup prokurátora, ktorým mali byť porušené jeho označené práva.

27. V časti namietajúcej „*postup prokurátora*“ nie je sťažovateľom predložený návrh rozhodnutia vo veci samej (petit) vymedzený presne, jednoznačne a určito, teda takým spôsobom, aby mohol byť východiskom pre jeho rozhodnutie v uvedenej veci, pričom v dôsledku uvedeného nedostatku by ústavný súd takto navrhovaný petit nemohol premietnuť do svojho rozhodnutia.

28. Ústavný súd len pre úplnosť poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľovi, resp. jeho právnomu zástupcovi, musela byť nepochybne známa spisová značka, pod ktorou je trestná vec sťažovateľa vedená na úrade špeciálnej prokuratúry a v rámci ktorej aj bola sťažovateľom podávaná predmetná žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu.

29. V súvislosti s uvedeným nedostatkom petitu, ktorý patrí medzi zákonom predpísané náležitosti každého návrhu na začatie konania pred ústavným súdom, ústavný súd zdôrazňuje, že tento nedostatok nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na takýto postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, pričom z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom ustanovených náležitostí podaní účastníkov konania (m. m. napr. IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, IV. ÚS 77/08, I. ÚS 162/2010, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 206/2010, II. ÚS 309/2010, IV. ÚS 134/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 234/2010, I. ÚS 594/2012 a iné).

30. Vzhľadom na to, že nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí sa netýka len formálnych náležitostí ústavnej sťažnosti, ale týka sa petitu ako esenciálnej obsahovej náležitosti ústavnej sťažnosti, ústavný súd sťažovateľa, ktorý je zastúpený

kvalifikovaným právnym zástupcom, nevyzýval na odstránenie nedostatkov ústavnej sťažnosti (m. m. II. ÚS 102/2019).

31. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní v tejto časti odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí.

III.2 K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru rozhodnutím najvyššieho súdu

32. Z už citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. 59/2019, II. ÚS 194/2019).

33. V súvislosti so sťažovateľom namietaným porušením práva na osobnú slobodu a bezpečnosť arbitrárnym rozhodnutím najvyššieho súdu o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu ústavný súd na úvod poznamenáva, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil.

Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neutržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody.

34. Pri posúdení namietaného uznesenia najvyššieho súdu nebolo úlohou ústavného súdu preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré najvyšší súd oprel svoje rozhodnutie, resp. odpovedať na otázku, či žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu malo byť vyhovené. Úloha ústavného súdu sa tak v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či je odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu ústavnoprávne akceptovateľné.

35. Ústavný súd preto posúdil ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 29/2020 z 27. júla 2020.

36. Ústavný súd sa oboznámil s časťou odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, v ktorom najvyšší súd v rámci preskúmania predmetného rozhodnutia špecializovaného súdu, ktorým bol sťažovateľ prepustený z väzby na slobodu, v podstatnom uviedol, že sa nie je možné stotožniť s výrokom špecializovaného súdu, ktorým prepustil sťažovateľa z väzby na slobodu, odvolávajúc sa na bližšie nekonkretizovanú judikatúru všeobecných súdov a ústavného súdu. Najvyšší súd konštatoval, že z ustálenej rozhodovacej praxe ústavného súdu totiž vyplýva, že prierahy v rozhodovaní o väzbe spôsobené orgánmi činnými v trestnom konaní nemajú za následok prepustenie obvineného z väzby. Nesprávny procesný postup orgánov činných v trestnom konaní pri rozhodovaní o väzbe nemôže sám osebe vyvolať pomínutie dôvodu na ďalšie trvanie väzby v zmysle § 79 ods. 1 Trestného poriadku, a teda zakladať dôvod na prepustenie z väzby. Existencia väzobných dôvodov

je otázkou vecného prieskumu, preto je potrebné rozlišovať medzi vecnými dôvodmi trvania väzby (teda zákonnosťou väzby) a procesným postupom orgánov činných v trestnom konaní pri rozhodovaní o žiadosti o prepustenie z väzby, pričom tieto sa navzájom neovplyvňujú (napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 80/2015, II. ÚS 277/2015, II. ÚS 567/2017, II. ÚS 318/2018).

Najvyšší súd zdôraznil, že názor, podľa ktorého porušenie zákonného postupu (či už nedoručenie sťažnosti prokurátora k vyjadreniu, alebo priet'ahy v rozhodovaní o väzbe) orgánmi činnými v trestnom konaní musí mať za následok prepustenie obvinených z väzby, je v rozpore s ustálenou judikatúrou ústavného súdu týkajúcou sa následkov vyslovenia porušenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy. Uvedený názor nemá oporu ani v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 5 ods. 4 dohovoru. Na rozdiel od čl. 5 ods. 3, 4 dohovoru nestanovuje ako dôsledok neprimeranej dĺžky rozhodovania (a už vôbec nie v prípade iných procesných pochybení) prepustenie z väzby na slobodu.

Najvyšší súd konštatoval, že rozhodnutie špecializovaného súdu o prepustení sťažovateľa z väzby na slobodu len z dôvodu priet'ahov pri rozhodovaní o väzbe nebolo v súlade s ustálenou praxou ústavného súdu. Z tohto dôvodu najvyšší súd napadnuté uznesenie v tomto bode zrušil a rozhodol aj o predĺžení lehoty väzby sťažovateľa z dôvodov uvedených v ďalšej časti predmetného rozhodnutia najvyššieho súdu.

37. Ústavný súd po ústavnom prieskume napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu konštatuje, že z jeho odôvodnenia vo vzťahu k zrušeniu výroku rozhodnutia špecializovaného súdu, ktorým špecializovaný súd prepustil sťažovateľa z väzby na slobodu, nevyplýva nič, čo by signalizovalo arbitrárny alebo zjavne neopodstatnený výklad relevantnej zákonnej úpravy vo veci najvyšším súdom s dôsledkom porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy, resp. práva podľa čl. 5 dohovoru. Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia Trestného poriadku podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov podporených vykonaným dokazovaním, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné.

38. Zo záverov, ku ktorým dospel najvyšší súd pritom nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení Trestného poriadku, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. V zmysle stabilnej judikatúry ústavného súdu za dôvod na prepustenie obvineného z väzby možno považovať takú situáciu, keď sa v trestnej veci riešenej väzobne nekoná zo strany orgánov činných v trestnom konaní s osobitnou starostlivosťou a urýchlením. To znamená, že dôvodom na prepustenie z väzby sú prietahy v konaní vo veci samej, teda napríklad pomalý postup policajného vyšetrovania. Naproti tomu pomalé rozhodovanie o väzbe, resp. o jej ďalšom trvaní spravidla nie je dôvodom na zrušenie väzobného rozhodnutia všeobecného súdu a prepustenie obvineného z väzby.

39. Právne závery odôvodnenia napadnutého väzobného rozhodnutia najvyššieho súdu nie sú výsledkom svojvôle (majú totiž logickú podobu, kde argumenty sú jasne vysvetlené a sú súčasne dostatočne zrozumiteľné), ale komplexného zhodnotenia všetkých skutkových okolností významných pre rozhodovanie o väzobnej otázke. Najvyšším súdom prezentovaná interpretácia jednotlivých ustanovení aplikovaných právnych noriem (príslušných ustanovení Trestného poriadku týkajúcich sa väzobného rozhodovania) nijako nepopiera ich účel a zmysel a má teda z hľadiska ich ústavnej konformnosti akceptovateľnú podobu.

40. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie jeho označených práv z dôvodu, že špecializovaný súd rozhodol o jeho prepustení z väzby na slobodu a až následne najvyšší súd rozhodol o predĺžení jeho väzby a súvisiacich výrokoch, pričom proti predmetnému (druhostupňovému) rozhodnutiu najvyššieho súdu už sťažovateľ nemohol podať sťažnosť, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sťažovateľom označené práva neporušil, keďže pri rozhodovaní o väzbe sťažovateľa konal v súlade s príslušným procesnoprávnym predpisom upravujúcim rozhodovanie o sťažnostiach proti väzobným rozhodnutiam.

Totíž § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku oprávňuje nadriadený orgán (v tomto prípade najvyšší súd), aby v prípade, ak sťažnosť nezamietne, zrušil napadnuté uznesenie, a ak je podľa povahy veci potrebné nové rozhodnutie, rozhodol vo veci sám. Ak po zrušení napadnutého uznesenia nadriadený orgán rozhodne sám podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, nie je pritom obmedzený, ako to je v prípade konania o odvolaní

podľa § 322 ods. 3 a 4 Trestného poriadku, a to ani pokiaľ ide o možnosť rozhodovať, ani pokiaľ ide o vlastný obsah rozhodnutia. Je pritom zjavné a korešpondujúce so stabilnou rozhodovacou činnosťou ústavného súdu, že zákonná úprava tak kladie pri rozhodnutiach o väzbe ústavne akceptovateľný dôraz na čo najrýchlejšie prejednanie väzobnej veci.

41. Najvyšší súd teda postupoval v súlade s príslušnou procesnoprávnou úpravou, keď po zistení, že nie je daný dôvod na zamietnutie sťažnosti prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry proti výroku predmetného uznesenia špecializovaného súdu, ktorým špecializovaný súd prepustil sťažovateľa z väzby na slobodu, pristúpil k rozhodnutiu o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby sťažovateľa.

Sťažovateľom napadnutý postup najvyššieho súdu tak nie je možné hodnotiť ako taký, ktorý by bol v rozpore so znením, zmyslom alebo s účelom relevantných ustanovení Trestného poriadku, pričom ani sám sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nekonkretizoval ustanovenie Trestného poriadku, ktoré by najvyšší súd napadnutým postupom zjavne porušil alebo neprípustne „obišiel“.

42. Ústavný súd na základe uvedených skutočností a dôvodov, ako aj s prihliadnutím na svoju judikatúru, podľa ktorej možno za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie, pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 29/2020 z 27. júla 2020 odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3 K namietanému porušeniu práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu

43. Ústavný súd sa osobitne vysporiadal aj so sťažovateľom formulovanou námietkou porušenia čl. 5 ods. 3 dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu v kontexte argumentácie obsiahnutej v ústavnej sťažnosti a upriamuje pozornosť na ustálenú judikaturu ESLP, podľa ktorej je čl. 5 ods. 3 dohovoru aplikovateľný na situáciu prvotnej súdnej kontroly zákonnosti obmedzenia osobnej slobody nasledujúcej bezprostredne po „zatknutí“ (t. j. na prvotné rozhodovanie o vzatí do väzby). Na prípad sťažovateľa, u ktorého išlo o nasledujúcu previerku zákonnosti väzby – žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, teda aplikovateľný nie je (II. ÚS 81/2017).

44. Pretože neexistuje žiadna príčinná súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu a namietaným porušením čl. 5 ods. 3 dohovoru, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v rámci predbežného prerokovania v časti namietajúcej porušenie práva podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 29/2020 z 27. júla 2020 odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na už uvedené ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

45. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu